

Список літератури

1. Europe's state of the environment 2020: change of direction urgently needed to face climate change challenges, reverse degradation and ensure future prosperity. European Environment Agency: веб-сайт. URL: <https://www.eea.europa.eu/highlights/soer2020-europes-environment-state-and-outlook-report> (дата звернення 01.12.2021).
2. Внукова Н. В. Інноваційні підходи трансформування вищої освіти в галузі природничих наук в контексті сталого розвитку. Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природо користування. 2019. С.450-454.
3. Внукова Н. В. Моніторинг розвитку та впровадження в системі освіти підсистеми екологічної освіти. Нова педагогічна думка. 2015. № 4 (84). С. 170- 173.
4. Внукова Н. В. Методичні аспекти впровадження екологічної освіти. *Новий колегіум*. 2014. № 4. С. 43-47.
5. Внукова Н. В. Перспективи іновачій у сфері освітньої діяльності України. Управління якістю підготовки фахівців. матеріали Всеукр. наук-метод конф., 26-27 березня 2019 С. 28- 30.

Є.М. Воронова
(ХНАДУ), м. Харків

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Виховний потенціал іноземної мови збільшується з уведенням у навчальний процес нових технологій. Використання технологій, що залучають досвід і творчий потенціал, виводить процес навчання і виховання засобами іноземної мови на новий рівень, сприяють розвитку комунікативної компетенції майбутніх фахівців.

Сьогодні актуальними завданнями навчання іноземної мови в технічному ЗВО є навчання практичному володінню іноземною мовою як на суспільно-побутовому, так і на професійному рівнях, забезпечуючи прилучення майбутніх інженерів до світової культури, науки, виходу на світовий ринок, тобто розвиток комунікативної компетенції, що і вимагає типова програма за англійської мови для технічних ЗВО.

Тож однією з технологій, що забезпечують особистісно орієнтоване виховання і навчання, і є метод проектів, оскільки він практично охоплює й інші сучасні технології, наприклад такі, як навчання в співробітництві. Засоби розвитку комунікативної компетенції майбутніх фахівців мають відбивати продуктивні моделі навчання, розроблені педагогами (Ю. Бабанський, О. Барабанщиков, Т. Габай, П. Гальперин, С. Рубинштейн, Ю. Самарин, Н. Тализіна, Д. Ельконін), а також різноманітні психологічні теорії, представлені працях іноземних учених – А. Адлера, Дж. Дьюї, Ф. Тейлора, Дж. Уотсона, З. Фрейда, К. Хорні, К. Юнга та ін. У сучасній практиці викладання іноземної мови у вищій технічній школі України вже використовуються різноманітні педагогічні технології (Дж. Айзель, М. Айзель, В. Боголюбов, Г. Брофі, А. Войцеховський, Р. Гагн, Н. Гейдж, Б. Глазов, Р. Гластер, Дж. Гудлед, Г. Гурчикова, С. Джакупов, Є. Дмитрієва, С. Доманова, Н. Дягилєва, А. Кайс, Г. Китайгородська, М. Ковальчук, Д. Ловцов, Є. Лукаш, Г. Пикашова, Л. Плеухова, О. Севастьянова, Б. Скіннер, Ю. Суслов, Х. Таба, Р. Тайлер, М. Хантер, Дж. Х. Харлесс, І. Шехтер, В. Ядов). Засновуючись на поняттях технології навчання і проектування. Є. Полат розглядає проектну методику як сукупність пошукових, проблемних методів, творчих за самою своєю суттю, що являє собою дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності, розвитку креативності й одночасно формування певних особистісних якостей студентів у процесі створення конкретного продукту.

Таким чином, проектна методика – це педагогічна технологія, орієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а їх застосування і набуття

новим шляхом самоорганізації і самоосвіти студентів. У проектній роботі весь процес орієнтований на студента насамперед урахуються його інтереси, життєвий досвід та індивідуальні здібності, підсилюється індивідуальна і колективна відповідальність студентів за конкретну роботу в рамках проекту, оскільки кожен студент, працюючи індивідуально або в мікрогрупі, має надати всій групі результати своєї діяльності, спільна робота в рамках проекту вчить студентів доводити справу до кінця, вони повинні задокументувати результати своєї праці, а саме: написати статтю для газети, повідомлення, зібрати й опрацювати статистичні дані, зробити аудіо- і відеозапис, оформити альбом, колаж, стінгазету тощо.

Аналіз особливостей методу проектів свідчить про те, що проектна технологія завжди потребує розв'язання проблеми. Результати проектів повинні бути відчутними: якщо це теоретична проблема, то конкретне її розв'язання, якщо практична – конкретний результат, готовий до впровадження в життя.

Проектний метод навчання як педагогічна технологія включає в себе сукупність дослідницьких, проблемних, пошукових методів, креативних за своєю сутністю.

На початковому етапі вивчення іноземної мови викладач знайомить студентів із методом проектів як видом роботи. Перш ніж розпочати роботу над проектом, майбутній фахівець повинен оволодіти творчими й комунікативними навичками, тобто він має навчитися працювати з літературою, аналізувати прочитану інформацію, вміти користуватися науковими джерелами, висловлювати свої думки, брати участь у бесіді тощо.

Робота над проектом ретельно планується викладачем й обговорюється зі студентами. При цьому проводиться докладне структурування змістовної частини проекту з вказівкою поетапних результатів і термінів презентації результатів іншим студентам групи. Успіх проектної діяльності студентів більшою мірою залежить від організації роботи, чіткого розподілу терміну виконання завдання процесі виконання проектної роботи студенти

навчаються самостійно думати, знаходити й вирішувати проблеми, використовуючи знання із різних предметних областей, висувати гіпотези, формулювати висновки. Проектна робота дозволяє виключити формальний характер вивчення мови й активізує взаємодію студентів для досягнення практичного результату навчання мови. Викладачеві в проекті приділяється роль координатора, експерта, додаткового джерела інформації.

Метод проектів слід використовувати після вивчення теми, що сприяє узагальненню й закріпленню знань з теми. Робота студентів спрямована на виконання індивідуальної роботи з опрацюванням навчальних посібників з ділової англійської мови, довідкової літератури, словників. Працюючи над проектом, орієнтованим на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну, групову, яку вони виконують протягом певного відрізка часу, студенти здійснюють дослідницьку й творчу діяльність.

Тематика проектів може стосуватися як теоретичного, так і питання з теми, що вивчається, актуального для практичного життя з метою поглиблення знань студентів у певному питанні, розвитку творчого мислення дослідницьких навичок, диференціювання навчального процесу [2, с. 9-16].

Отже, загальною особливістю проективних прийомів є наявність поставленої особистісно значущої проблеми і завдання вирішувати її. Якщо це теоретична проблема – то процес проектування полягає в знаходженні конкретного її рішення, якщо практична – то завданням студента є досягнення конкретного результату цієї проблеми, готового до впровадження. Рішення проблеми передбачає, з однієї сторони, використання різноманітних дослідницьких, пошукових методів і засобів навчання, а з іншої – необхідність інтегрування знань, умінь із різних сфер науки, техніки, творчих галузей.

Під час навчання студентів іноземної мови у ході проектної методики доцільно використовувати таку педагогічну технологію, що давала б змогу викладачеві ввести своїх студентів у процес пізнання, націлити їх на пошук знань. Спільна робота в рамках проекту вчить студентів доводити справу до

кінця, вони повинні задокументувати результати своєї праці, а саме: написати статтю для газети, повідомлення, зібрати й опрацювати статистичні дані, зробити аудіо- і відеозапис, оформити альбом, колаж, стінгазету тощо. Оскільки проекти сплановані й розроблені переважно на основі технології особистісно орієнтованого підходу, то це передбачає диференціацію: *зовнішню* (з урахуванням спеціалізації студентів) і *внутрішню* (з урахуванням реальних креативних здібностей і можливостей студентів). Особистісно орієнтований підхід дозволяє нам урахувувати різні психологічні особливості студентів:

- різний темп виконання завдань (для тих, хто виконує завдання раніше, пропонуються завдання підвищеної складності, що потребують міркування);

- потреба в яскравому й образному поясненні нового матеріалу проектного характеру (використовуються лінгвістичні ребуси; дидактичні ігри;

- тексти, що містять професійно орієнтоване навантаження);

- прагнення долучитися до культурних цінностей, розширити кругозір (тексти культурознавчого характеру, про досягнення науки і техніки тощо).

З технології розвивального навчання найбільш перспективним, є метод «малих груп», до якого ми звертаємося переважно на старших курсах при комплексному аналізі тексту. Проектна методика сприяє розвитку дослідницьких навичок студентів (усвідомлено складають план, формують завдання, виходять на проблему, вирішують її, рефлексивно обговорюють).

Робота в «малих групах» розвиває пізнавальний інтерес у студентів, підвищує їх рівень зацікавленості в навчальних закладах і виховує відповідальність за виконання завдань.

Саме так побудована система освіти в провідних країнах світу, що відбиває гуманістичний напрям у філософії, психології і педагогіці.

Список літератури

1. Brumfit C.J. Communicative methodology in language teaching Cambridge: Cambridge University Press. 2012. 166 p.
2. Мильруд Р.П. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам. Иностр. яз. в школе. 2014. № 4. с. 9–16.

Ю.М. Гаврилюк

(ДБУ), м. Харків

ГЕОКУЛЬТУРНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ СУЧАСНОГО ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Термін *геокультура* – порівняно новий у науці, хоча сама геокультурна проблематика має давню традицію. Різною мірою і в різних аспектах вона ставилася мислителями, починаючи з античних часів. Сьогодні актуальність цієї проблеми особливо зростає. Це пояснюється наявною глобальною кризою, що охопила всі без винятку сфери людського життя, а відтак, нагально потребує пошуку креативних парадигм її подолання.

На початку 50-х років ХХ ст. видатний український поет і культуролог Є.Ф. Маланюк у роботі «Нариси з історії нашої культури» з приводу поняття геокультура зазначав: «Я не зустрічав цього терміну, але думається мені, що – аналогічно до терміну «геополітика» – він буде більш на місці: наша культура не завжди була лише «національною», її напрямні, її глибший і ширший зміст були часто диктовані і давані саме географічним положенням нашої Батьківщини» [1, с. 9]. Закладена в цьому визначенні геокультури ідея органічного зв'язку культури і природи, не дивлячись на свою фундаментальність, і понині лишається не осмисленою належним чином, хоча вже найближчий аналіз висвітлює його широкі можливості світоглядного й методологічного характеру, що дозволяє проникнути в глибинний гуманістичний сенс різноманітних сфер буття.